

MEGJELENIK
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 6 frt. —
Fél évre 3 „
Negyed évre . . 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő: DENG I J Á N O S .

Kiadó és főmunkatárs: Gr. CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐSÉG:
Szent-Anna-utca 2536.

KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utczán 2256 sz.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. FEBRUÁR 15.

7. SZÁM.

Ö v é !

Szól az ifju a leányhoz:
„Szeretlek én téged hiven,
Csatold hozzád mindörökre
Szent esküvel az én szívem.“

De a lány csak azt felelte:
„Nem megyek én soha férjhez,
Ne kérdd okát, csak azt mondom,
Az én szívem mélyen érez!“

S szólt a másik: „Szinaranyból
Lesz a szobád, házad nálam;
Teljesíteni minden vágyad
Lesz az egyedüli vágyam!“

De a lány szólt: „Mindhiába!
Sötét az én szívilágom,
Nem deritné sem földi fény,
Sem szinarany e világon!“

S a harmadik: „Tulragyogja
Holdat, nevem ősi fénye;
E magasban földerül majd
Szived, lelked érzeménye.“

S e vitéz is mint a többi,
Hallja válaszat eképen:
„Földben jár a lelkem, földben
Virág alatt, mélyen — mélyen!“

S szólt az apja: „Majd meglátom
Fogsz-e velem ellenkezni!
Kézfogód még holnap lészen
S ma egy hétre el kell menni!“

Reszket a lány mint a nyárfa,
Leborul a kertben sirva . . .
Meghallotta zokogását
Vőlegénye, lent a sirba.

Láthatatlanul érte is jött,
Ugy ölelte a szívére!
Akik így meghalva látták,
Azt mondták: „Elállt szív-vére!“

Majthényi Flóra.

A lapuváriak.

— Beszély. —

Irta Csengey Gusztáv.

(Folytatás.)

III.

Hm! ez mégis furcsa lesz egy kicsit!

Ha a pap kihirdeti őket azon a néven, melylyel szerepelnek, akkor, ha az esküvő előtt megmondják igazi neveiket, nem ereszti őket az oltárhoz. Igazi nevüket pedig be nem jelenthetik hirdetés végett, mert itt őket csak álneveiken ismerik. Hogy tehát egyáltalán ne legyen hirdetés, akkor Kaba Elemérnek is dispensációt kell kieszközölni, meg Hollókövinek is. S kérdés, ha elsül-e?

Jobb lett volna ebbe a hinárba bele nem bonyolodni. Hiszen, ha már megszökött Melanie, minek lett Waidmann Lillává? Elvonultak volna valami csendes félreeső helyre a saját nevükkel s megesküdtek volna szép csendesen.

Hm! dehát nem lehetne-e azt még most is megtenni?

Ármánd nagyon belemélyedt ebbe a gondolatba. Alkalmasint megszökteti innen Melaniet.

De másnap vasárnap volt. Az álrektor azt hitte, hogy még jobban kifőzheti alakuló félben levő tervét, hiszen ráér vele, addig is folytassuk a szerepet, menjünk orgonálni.

Oda ült tehát az orgona elé s végezte gépiesen, ami rá volt bízva. Végig hallgatta a prédicatiót is, ámbár egy szót sem hallott belőle.

Következett a befejező imádság, aztán a szent atya hozzá fogott a hirdetésekhez.

Rector uram az orgona billentyűin tartá készen ujjait, hogy a végső ámennel rázenditse a takarodót, hát egyszer csak hallja ám:

„Becsületes ifju Kaba Elemér helybeli kántor-tanító eljegyezte magának jövődöbéli házastársul Waidmann Lilla becsületes hajadont.“ . . .

Az orgona egyszerre akkorát nyikkant, hogy a szentegyházi publicum mind hátra csavarta a nyakát. De hát megbolondult az a páter? dörmögé ré-

MEGJELENIK
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 6 frt. —
Fél évre 3 „
Negyed évre . . 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő: DENG JÁNOS.

Kiadó és főmunkatárs: Gr. CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐSÉG:
Szent-Anna-utca 2536.

KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utczán 2256 sz.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. FEBRUÁR 15.

7. SZÁM.

Ö v é !

szólt az ifju a leányhoz:
„Szeretlek én téged híven,
Csatold hozzád mindörökre
Szent esküvel az én szívem.“

De a lány csak azt felelte:
„Nem megyek én soha férjhez,
Ne kérdd okát, csak azt mondom,
Az én szívem mélyen érez!“

S szólt a másik: „Szinaranyból
Lesz a szobád, házad nálam;
Teljesíteni minden vágyad
Lesz az egyedüli vágyam!“

De a lány szólt: „Mindhiába!
Sötét az én szívvilágom,
Nem deritné sem földi fény,
Sem szinarany e világon!“

S a harmadik: „Tulragyogja
Holdat, nevem ősi fénye;
E magasban földerül majd
Szived, lelked érzeménye.“

S e vitéz is mint a többi,
Hallja válaszát eképen:
„Földben jár a lelkem, földben
Virág alatt, mélyen — mélyen!“

S szólt az apja: „Majd meglátom
Fogsz-e velem ellenkezni!
Kézfogód még holnap léssen
S ma egy hétre el kell menni!“

Reszket a lány mint a nyárfa,
Leborul a kertben sirva
Meghallotta zokogását
Vőlegénye, lent a sirba.

Láthatlanul érte is jött,
Ugy ölelte a szívére!
Akik így meghalva látták,
Azt mondták: „Elállt szív-vére!“

Majthényi Flóra.

A lapuváriak.

— Beszély. —

Irtá Csengey Gusztáv.

(Folytatás.)

III.

Hm! ez mégis furcsa lesz egy kicsit!

Ha a pap kihirdeti őket azon a néven, melylyel szerepelnek, akkor, ha az esküvő előtt megmondják igazi neveiket, nem eresztí őket az oltárhoz. Igazi nevüket pedig be nem jelenthetik hirdetés végett, mert itt őket csak álneveiken ismerik. Hogy tehát egyáltalán ne legyen hirdetés, akkor Kaba Elemérnek is dispensációt kell kieszközölni, meg Hollókövinek is. S kérdés, ha elsül-e?

Jobb lett volna ebbe a hinárba bele nem bonyolodni. Hiszen, ha már megszökött Melanie, minek lett Waidmann Lillává? Elvonultak volna valami csendes félreeső helyre a saját nevükkel s megesküdtek volna szép csendesen.

Hm! dehát nem lehetne-e azt még most is megtenni?

Ármánd nagyon belemélyedt ebbe a gondolatba. Alkalmasint megszökteti innen Melaniet.

De másnap vasárnap volt. Az álrektor azt hitte, hogy még jobban kifőzheti alakuló félben levő tervét, hiszen ráér vele, addig is folytassuk a szerepet, menjünk orgonálni.

Oda ült tehát az orgona elé s végezé gépiesen, ami rá volt bizva. Végig hallgatta a prédicációt is, ámbár egy szót sem hallott belőle.

Következett a befejező imádság, aztán a szent atya hozzá fogott a hirdetésekhez.

Rector uram az orgona billentyűin tartá készen ujjait, hogy a végső ámennel rázenditse a takarodót, hát egyszer csak hallja ám:

„Becsületes ifju Kaba Elemér helybeli kántor-tanító eljegyezte magának jövődöbéli házastársul Waidmann Lilla becsületes hajadont.“ . . .

Az orgona egyszerre akkorát nyikkant, hogy a szentegyházi publicum mind hátra csavarta a nyakát. De hát megbolondult az a páter? dörmögé ré-

mülten az álrector; — hisz én nem jelentettem be a hirdetést.

Hát hiszen nem is a vőlegény szokta azt bejelenteni, hanem a két násznagy. Mire pedig ő a chorusra felballagott, Kaba Márton ur már beharangozott neki a papnál, elküldé hozzá János udvarmestert és az ispánt mint násznagyokat, hogy a dolog mentől előbb meginduljon.

No iszen megindult erre rector uram is, olyan praeludiumot csattantott a hivek füleibe, hogy csak úgy kóválygott bele a fejük.

— Ejnye be fájtul csinálja most rector uram, — suttogák egymás közt, — nem híjába, hogy bomlik a zuzája!...

Ezalatt egyéb is történt, amit érdemes elmondani, tessék csak meghallgatni!

Vasárnap reggel egy utazó kocszi szállt be a fogadóba, arról egy csinos gesztenyeszín haju fiatal ember egy gyönyörű szőke angyalkát emelt le, aztán bevezeté őt a fogadóba.

Halvány volt a lelkem, de azért ezer közül is beillett angyalnak, olyan imádkozó szép szemei voltak, mint mikor az ég jókedvében sötétkékből ragyogtatja le napját.

Mindenki rajtuk feledé szemeit, aki csak oda pillantott.

A fiatal ember reggelit rendelt, éhesek lehettek szegények, hosszú utról jöttek, egyenesen Pozsonyból.

Nem keresem a regényességet, jámborul elmondom, hogy biz az a fiatal ember nem volt más, mint az igazi Kaba Elemér, a szép angyal pedig Waidmann Lilla.

Az öreg Waidmann Benedek csakhamar Elemér elutazása után elköltözött a boldogok hazájába; ekkor az özvegy két fiacskáját árvaházba adta, maga pedig leányával kézi munkából, varrogatásból éldegélt. Nem sokáig birta a jó asszony, csakhamar elment férje után, s míg Elemér Göttingába 10 hónapot eltöltött s doctor philosophiae titulust szerzett, Lilla árva volt s egyedül állott a világon, annyira egyedül, hogy a házbőr fejében a rá örökségképen maradt butorokat s ruhákat is lefoglalták. A házi ur csak pár heti lakást engedett neki. Megirta ezt Lilla nagy lelki szomorúsággal Elemérnek, aki aztán sietett Pozsonyba, hogy a szegény árvának oltalmazója lehessen. Jaj de mire Pozsonyba ért s kedvesét szívére ölelte, a nevelőségben összekuporgatott pénzecskéjéből alig maradt egy pár forintja s maga is minden kilátás és pártfogás nélkül állott a világon.

A két szerelmes elkezdett az élet prózájáról tanakodni. Elemérnek eszébe jutott az elzárkózott öreg nagybácsi. Egyéb rokonuk nem volt, akihez fordulhatnak volna; Elemér tehát elhatározta, hogy Lillát Kaba Mártonhoz viszi. Ha még oly keményszívű is, szomorú sorsukon csak megesik a szíve s magához veszi Lillát addig, míg ő valami szerény állást szerez, ahol Lillát magához veheti, mint kedves feleségét.

Annyi pénze még volt, hogy Kaba Márton ur residentiáját elérhessék. Ámbár a falu, hol a nagy bácsi remeteskedett, olyan félreeső helyen gubbaszkodott, a merre, mint a nép mondja, a madár sem jár, ők mégis oda találtak. A fogadóban, melyet Kaba ur valamelyik öse magtárnak épített s melyből Kaba ur csinált fogadót, — megszállván, nagy lelki szorongások közt számlálták a perczeket, mikor majd a kormos várkastélyba beléphetnek. E közben megkondult a harang, szólítván a hiveket jámbor isteni tiszteletre. Elemér és Lilla felsóhajtottak s vallásosnak lévén mind a ketten, föltették a nagybácsiról is, hogy maga is a templomban lesz, tehát csak isteni tisztelet után mennek fel hozzá. Addig elkel nekik is egy kis lelkivigasztalás. Ki tudja, hátha egyelőre ide jut be Elemér káplánnak, nézzük meg először a templomot s mutassuk be szívünk egyetlen reményét először az egék, csak azután a kastély urának.

Karon fogták tehát egymást s elballagtak a templomba, ott a hátsó padok valamelyikében, ahol senki sem ült, egymás mellé huzódtak a falhoz, ott a kórus alatt a felhomályban nem fog feltűnni senkinek, hogy a férfi nem a férfiak padjába vonul.

Még az isten házában sem akartak elválni egymástól!

Végig hallgatták nagy lelki ájtatossággal a prédikátiót. S mikor az isten szolgája, a ex offio a becsületes ifjakat és becsületes hajadonokat kezdé hirdetni, egyszer csak megrendül mindakettő s majdnem sóbálványnyá dermedve, egymásra bámulnak.

A tisztelendő ur hirdeté égi és földi nyugalommal, hogy: „becsületes ifju Kaba Elemér helybeli kántor-tanító eljegyezte magának jövődöbéli házastársul becsületes hajadont Waidman Lillát...”

Erre aztán nagyot nyikkan az orgona s mindenki meg van ütődve, hátra néznek, bizonyosan őket nézi minden ember s a szent atya is épen rájuk forgatta szemeit...

Képeből kikelve sietett ki a templomból a két meglepett szerelmes, azt sem tudták, hogy értek a fogadóba, úgy megijedtek. Csak ott kezdtek aztán tűnődni:

— Mi volt ez, micsoda csoda történt itt? A tisztelendő szent atyát talán Ézsais próféta szelleme szállotta meg, és most az ő sorsukat jövődölte meg?...

Nem lehetett ezt a rébust kitalálni.

Most Elemérnek új gondolata támadt. Hát ha a nagybácsi valami módon megtudta sorsukat, meg akarja őket lepni, szerzett neki helyet előre s házasságukat is előre kicsinálta?

Bármily furesának tűnt is fel ez a gondolat mind a kettejüknek, mégis csak meg kellett benne állapodni, más magyarázata nem volt a dolognak. Hanem ha ez igaz, akkor ők a nagy bácsinak örök hálával tartoznak. Jó lesz a dolgot előre megtudni, hogy hálás szívük köszönetével léphessenek eléje.

Elemér szobát nyitott Lillának s meghagyta neki, hogy addig ki ne lépjen onnan, se senkit be ne bocsásson, míg ő vissza nem tér. Fogta kalapját s ment a paróchiát fölkeresni, hogy majd a lelkésztől kér felvilágosítást.

Az utcán mégis meg nem állhatta, hogy egy arra menőtől meg ne kérdezze:

— Ugyan jó barátom, mondja csak, van ennek a falunak tanítója?

— Már hogy ne volna, Kaba Elemérnek hívják, éppen most hirdették először.

Már ugy lesz, a hogy ő gondolta.

A parochiára könnyen rátalált, a templom mellett volt az, valamint az iskola is.

Amint a templom elé ért, annak ajtajában a tisztelendő ur éppen akkor szorongatta valakinek a kezét, akinek könyv volt a hóna alatt. Jókedve lehet a tisztelendő anyának, mert nagyon jó izüeket nevet, míg az a másik csak ugy huzogatja a vállát.

Közeledő lépteire egyszerre feleje fordul mind a kettő.

Hol van az a színezés, vagy az a plastika, mely ezt a kettős bámulatot kifejezni tudná!?

Kaba Elemér rector ráismert Kaba Elemér candidusra, Kaba Elemér candidatus pedig Kaba Elemér rectorban ráismert Hollókői Ármánd báróra és egyik sem tudta elképzelni, honnan kerül ide a másik?

Kaba Elemér rector tért először magához s feleje rohanva kiáltá:

— Hozta isten! hozta isten!

— No ez váratlan szerencse... Engedelmet kérek tisztelendő ur... No de ilyen meglepetés!... Tessék csak ide be hozzám... Engedelmet kérek tisztelendő ur!...

A lelkész nagyon trmészetesnek találta azt, hogy a rector ur váratlanul érkezett vendégét haza akarja vezetni, barátságosan köszönt tehát s elballagott.

A báró pedig karon fogva Elemért, fülébe sugá:

— A sátán hozott téged ide — hát el akarsz veszteni?

Mindebből azonban Elemér egy szót sem értett, egészen elkábulva követé a bárót a házba, odabenn aztán a báró bezárta az ajtót s kimerülten roskadt a bőrkanapéra s kiáltá:

— Már most igazán végem van...

De mi a mennydörgős mennyköt jösz te ide a nyakamra? mi dolgod neked itten? mért nem maradtál vesztég Göttingában? megaranyoztam volna minden ujjadat, csak egyszer átestem volna e fatális kelepcczen!

Ebből aztán még kevesebbet értett meg Elemér, az igazi.

— De hát magyarázza meg ezt a csodálatos állapotot báró ur, mert azt hiszem álmodom!

(Folyt. köv.)

Mysterium és moralitás.

Bayer Ferencztől.

(Vége.)

A két pásztor fájlalja, hogy elébb nem ébredt fel; a katona sem tudja mire magyarázza, a mit hallott. Korydon jó s az ajtón kívül kérdé a szobában levőket, hallották-e az új hírt? A pásztorok homályos értelmű szavakkal azt felelik, hogy „a bűn és szeretet ilyeneket elkövet.“ Korydon, aki az ajtó talpán át esik be a szobába, estéből feltápáskodva „húsos kolbászos jó estét“ kíván a gazdának: a katona kérdésére: vajjon tud-e imádkozni, — azt válaszolja, hogy „perezet porczogatni“ és „egy jó kulacs somlai bort fölhajhajtani“ azt tud, tegyék meg vele a próbát. Korydon felszólítására mindnyájan „egy szép vig nótát“ mondanak a házi gazdának, melyben Jézus születését körülményesen eléneklik s azon ajándékokat is leírják, a melyeket Betlehembe kell vinniök.

Engedjék meg t. olvasóim, hogy ugyanazon karácsonyi mysteriumnak újabb változatát is még bemutassam azon czélből, hogy e kettőt egymással szembesítve még világosabban lássuk: miként változtak az eredetileg oly egyszerű drámai zsengek; s hogy éppen ezen összehasonlításból tűnjék ki, mikképpen fejlődhetett a dráma az egyházi szertartás ama egyszerű kiegészítő részéből, melynek csupán az eszmék szemléleti megtestesítése volt hivatása. — Gacsó Kálmán Tasnád vidékéről a nyelvőr ez évi juniusi füzetében közli ezen változatot s tartalma a következő. Az angyal beköszöntőjében az istent mint e ház urát s Jézus Krisztust dicséri, azután a ház gazdájától engedelmet kérve a „tisztelességes Betlehem“ behozására, csenget; mire a betlehemhordozók és a báb-tánczoltató bejön. Mindnyájan a szerencsés óra dicsőítésére 10 soros éneket mondanak. Ezután a huszár ront be s a gazdát felszólítja, hogy teritse fel asztalát; ossza fel borát; mert szakállas vendég lepi meg házát; Kulidomt, a kis juhászt pedig meleg kalácsra hívja be. Kulidom:

„Kalácsos jó estét kívánok Kisült már a kalácsom,
Itten a fris házi gazdának. Kalács ide fontos,
Kis karácson, nagy karácson Rétes ide rongyos,
Menyecske szép piros.“

A közbülső juhász „kolbászos jó estét“ kívánva elmondja, hogy a betlehemi pusztán sétáltában bakkecskétől annyira megijedt, hogy 777 ölnyire esett. — Az öreg bojtár varakoztatja fiait hogy „füstös“ kolbászokat szedhessen a kéményből; azután „szerencsés, lencsés, füstös kolbászos jó estét kívánva“ neheztel, hogy fiai csak isznak-esznek róla nem is gondolkoznak, pedig száz farkas állott elibe, hogy nem is tudta, rongyos köpenyét merre forgassa. — Következik valamennyinek karéneke a pásztorokétól megszakitva, melyben Jézus születését hirdetik. — A huszár is elmondja dalát, mely rövid létére is eléggé, s az egész mysteriumban egyedüli némileg is költői ihletséggel bíró ének; továbbá a házbelieknek hosszú életet és azt kívánja, hogy a mennyek-

ben Isten jobb keze felől ülhessenek, ahol a megboldogult lelkekkel vígan legyenek mindörökké. — A pásztorok figyelmeztetik egymást, hogy „egy óra“ van, mire mindegyik a ház gazdjához és asszonyához fordul; Kulidom „jó meleg tejes-vajas kalácsból,“ a közbülső juhász a „777 róffős kolbászból,“ az öreg juhász pedig „77 esztendő s rácz ürmösből“ kér valamicske utra valót. — A huszár az angyal felszólítására fekvő helyet ad nekik gazdája „garmoda péváján“ ahol „két nagy számár füleiket kétfelé vethetik.“ — Az angyal a lehevert juhászokat keltegeti s kötekedik velök; végre énekével felveri őket s tudtokra adja, hogy a bethlehemi pusztán angyalok hirdetik Krisztus születését. Erre egymást keltegetik, mi közben a pajzánkodó népkedély néhány zamatos, mint nevezni szokjuk: piros magyar mondásban törí gátját. Legérdekesebb az öreg juhász álma, aki oly olcsó világról álmodozott, hogy egy kalán víznek egy arany, egy hordó bornak pedig csak kis pénz volt az ára; azért ha olyan vastag kötélre kötnék, mint a czérnaszál, addig vág-vonná, míg elszakítaná, csakhogy arra a nagy olcsóságra visszajuthatna. Midőn még egy karéneket megeresztettek volna a bethlehem-hordozók alamizsnáért nyujtják a perselyt s forintocskákat meggyertyácskákat kérve, hogy a Jézuskát elne veszítsék, — bucsut vesznek; mert még több ház is várja őket, és áldást kívánva eltakarodnak.

A mysterium ezen változata az elsőhöz képest sokkal gazdagabb népies elemekben, benne a mulattató rész sokkal inkább tulnyomó. S ha ezen két alakot egymással összevetjük, ez utóbbit éppen ezen nagyobb terjedelme miatt újabbkorinak kell mondanunk, minthogy a természetes fejlődésnek hozzánk közelebb eső fokán volt csak lehetséges így gyarapodnia, vagy hogy érzékileg fejazzem ki magam: megtestesednie; mert távolabb esvén a kiindulási ponttól csupán alapjelentősége háttérbe szorultával foglalhatott benne tért mindinkább nagyobb mérvben azon pajzánkodó nép kedély fakadásával.

Ezen karácsonyi mysteriumok tartalmának rövid vázlatából — mint reményem — t. olvasóim meggyőződhetnek a fönnebb mondottak helyességéről. Ha eltekintünk attól, ami idők folyamában hozzá fűződött, — megkapjuk a maga egyszerűségében azon ősi alakot, amelyben ezen mysteriumok kezdetben az egyházi szertartásnak egyik kiegészítő részét, később pedig ettől különválasztva a papságnak képezték kedves foglalatosságát. Látjuk, hogy így bonczolgatva, nem marad az ilyen mysteriumból középkori maradványnak egyéb, mint a tulajdonképi cselekvény, t. i. a Krisztus bölcsőjénél ájtatoskodó pásztorok imádkozása az angyal hirdetése után. A többi elem csak későbbi kor szüleménye, a mikor a papság megtagadta már közreműködését s ezen színi előadások egyedül a nép emberei kezében voltak. Ezen hozzábiggyesztett elemek rendeltetésök ezélját is leplezetlenül mutatják s nyilván tanuskodnak arról hogy idővel miként vesztette az egyházi mysterium vallásos jellegét, éppen ezen népies elem, a tulajdonképi mulattató tulsulyra vergődése következtében. S ha csak

ezen két példán is szemügyre vesszük, miként fejlődött zsengéiből a keresztény dráma, — ugy bizonyára meg fogjuk érteni: miként ülhetette diadalát a magyar dráma ugyanilyen alaptól kiemelkedve Katona, Kisfaludy és Vörösmarty, a világirodalom pedig Shakspeare remek műveiben!

És esküvőre . . .

(1877. okt. 15.)

Es esküvőre gyül a násznép . . .
Halvány menyasszony esküszik,
Hogy soha mást nem fog szeretni,
Mint a kihez rabul viszik.

Nagy ünnep ez! tapsolva ujjong
A világ minden ördöge,
Hogy a legszentebb érzelemből
Gúnyos játékot üzhete.

Öröm van írva minden arczon,
Csillog, hódít a gyöngy, selyem;
Az ártatlanság köntösében
Feszeng a hazug szerelem.

Te is, mint a habok syréne,
Oly csábító vagy és vidám,
Nem sejtve: rád mily sötétség vár
E nap pazar fénye után.

Csak én vagyok ma bús és csüggedt,
Csak én nem tudok sirni ma,
Csak az én ajkaimra nem jó
Szelid, engesztelő ima.

Szívem, mint kirabolt szentegyház,
Olyan sötét, csendes, rideg;
Örök-lámpáját, a reményt is
Kiolták a rabló kezek.

Csupán azon gondolkozom már,
Ki lesz kettőnk közt boldogabb?
S mi fog több szívnyugalmat adni:
Temetésem vagy nászutad?

Rudnyánszky Gyula.

Molière élete.

Molière, ama geniális vigjátékiró, kit a francziák habár kissé kérkedőleg, de nem ok nélkül, „a modern Aristophanes“-nek nevezték el, mint a legújabb művészi vigjátékok megalapítója, munkái örök ifjusága és marandó hatása, valamint sajátos és felette érdekes életviszonyai miatt, megérdemli, hogy az olvasó közönség munkáin kívül őt magát is közelebről megismerje. — Molière oly lángelme volt, ki az élet iskolájához sem kötve magát, életkörében a legmagasztosabbat mutatta fel, mit azon korhoz mérve, felmutatni lehetett, és egy ily ember élete mindig igen tanulságos; mivel megmutatja, hogy a tiszta öntudattal bíró férfi ernyedetlen szorgalom és folytonos tanulmány és önképzés által mily tiszteletre méltó helyet biztosíthat magának. — Molière

a király egyik komornikja és kárpitosának Jean Baptist Poquelinnek, s ennek törvényes neje, Boutet Annának fia, Párisban 1620. január 15-én született s atya nevére Jean Baptist-nak kereszteltetett. — Születésháza még egy néhány évvel ezelőtt Párisban az oszlopcsarnok pillérei alatt látható volt; atya az udvari tiszteik kívül egyszersmind egy bolttal is bírt, melyet fia volt öröklendő és részére az atya a királytól azon biztosítást is kieszközölte, hogy fia egykor az ő helyére bejuthasson az udvarnál. — Szülői az ifju Jean Baptist-nak állásuk és a fiu jövő rendeltetéséhez megfelelő nevelést adtak s a gyermek csakugyan 14 éves koráig atya kalmárboltjában foglalatoskodott, s nem tanult egyebet, mint keveset írni és olvasni.

Azonban, a mint az gyakran előfordul, azoknál, kik az atyjuk által nekik választott életpályához semmi kedvvel sem bírnak, azonban más pályára tehetséget, hivatást éreznek magukban, úgy az ifju Jean Baptist természeti adománya is csakhamar áttört nevelésének korlátain. — Anyja részéről való nagyapja a színháznak nagy kedvelője volt, és unokáját is gyakran elvitte a „Hôtel de Bourgogne“-ban tartott színjelőadásokba.

Az ifju csakhamar legyőzhetetlen ellenszenvet érzett magában amaz állás ellen, mely atya akarata szerint reá várt, s tudványa egyre nagyobbodott; naponta kérésekkel ostromolta nagyatyját, hogy valamely felsőbb rendű tanintézetbe helyezze el és e tervét fejből kivenni s apja mesteriségét vele megkedveltetni nem sikerülvén, végre nehéz szívvvel atya is bele egyezett s egy intézetbe a clermonti jezsuita collégiumba (jelenleg a Louiste Grand Collégium,) mint rendkívüli tagot beíratta az ifju Poquelin; a ki ott 5 évig nagy szorgalommal tanulmányozta a régi classicus nyelveket, a bölcsészet és jogtudományokat s egyideig Gassendi bölcsésznek tanítványa volt.

E közben atya öreg és beteges lett; az ifju Poquelinnek helyettesséül a király szolgálatába kellett lépni és XIII-ik Lajost 1641-ben Languedocba kísérnie. — De utazásukból való visszatértük után, ismét felébredt az ifjuban — és pedig inkább, mint valaha — a színház iránti előszeretet, s mivel a király kíséretében Narbonneba törént utazása a jogászi pályától őt amugy is már elszakítá, most 1642-ben atyjának minden ellenzése és intései daczára egy színészi sereghez szegődött, mely St-Germain külvárosban belépti díj mellet nyilvánosan vígdarabokat és bohózatokat adott elő. Akkor még nem voltak állandó, hanem csak kőbor társulatok; s maga a színészet is ugyszólva csak gyermek-korában létezett még; ellenben a drámai költészet épen akkor kezdett felvirágozni, 1630-ban Pierre Corneille fáradozásai által. — Azonban a létezett szindarabok igen sok kívánni valót hagytak fenn és kiváltképpen az előkelő közönség izlésének nem felelhettek meg; kik é. ikön Richelieu bibornokkal, a színház iránt mindinkább kezdetek érdeklődni. — Az ifju Poquelin, a mint a színészetre adta magát, Molière nevet vett fel és a választott művészetet oly annyira megkedvelte, hogy soha

nem kívánczozott attól megválni. — Különböző vándor színészekkel járt 1646—53-ig a vidékeken; kitünő színészsze képezte ki magát; gazdag élettapasztalatot, terjedelmes világ- és emberismeretet szerzett és elsajátította az akkori idő drámai irodalmának teljes tudományát; mely különösen Spanyol- és Olaszhonból plántáltatott át. Molière — a mint ezután nevezzük — e mellett azonban nem hanyagolta el tudományos tanulmányai továbbítását sem; legelőször is Plautus és Terenc vigjátékait és a legkitünőbb olasz és spanyol tehetségek munkáit tanulmányozta; mert már régen érezte a létező darabok elégtelenségét és hogy ezen a bajon segítsen, elhatározta miszerint s kiváltképpen azon társulatnak, melynél már ő is volt, új hatásos darabokat fog írni.

Egy ily kísérlete a tragoedia terén „Thebaidé,” melynek már csak neve van fentartva, nem sikerült s arra indítá, hogy a vigjáték terén próbálja meg erejét.

Első kísérletei a vigjátékban sem igen voltak lelkesítőek; de azért nem, mert igen nagyon utánozta az olasz mintákat.

Csak később 1653-ban lépett fel Lyonban egy rendszeres és jól szerkesztett öt felvonásos vigjátékkal „L' Etourdi,” mely hírét megalapította, s melyben ő maga is játszott. — A siker által felbuzdítva, egy társulatot alapított és azzal a Languedoc tartományába ment, hol Conti herceg, a jezsuita collegiumban volt tanuló társára, mint helytartó Beciersben székelt. — Ez visszaemlékezett tanuló társára és pártfogásra méltatta, mely még inkább növekedett, midőn a hercegnek Molière új vigjátékai magas tetszését egészen megnyerték; az említettekén kívül különösen „Le Depis amoureux” és „les Precieuses ridicules,” melyek ugyan a kis városiak esztelen feszélyességét teszik nevetségessé, de egyszersmind a guny ostorával a párisiak visszásságait is korbácsolják.

(Vége köv.)

Vigjáték a temetőben.

Németből Bárdfi Sándor.

1830-ban látogattam meg legelőször a Père Lachaise temetőt.

*

Szomorú szívvvel haladtam a néma sirok között; figyelmesen olvastam a sírköveken a feliratokat és résztvétel szakasztottam emlékül némely sirdombról egy-egy virágot, mely az elhunyt hamvából nőtt.

Lassu léptekkel egy sirhoz közelíték, melynek keresztje előtt egy fiatal ember állott, ki mély fájdalomtól elragadva, forró könyveket hullatott a siron diszoló nefelejtsekre.

Szemei a sírköven függtek s száz sohaj szállt fájdalomteljes kebeléből. — A kis nefelejtsek kérdeni látszottak, hogy nem felejtette-e el a halottat, ki ott a halál örök álmát aluszsa. Lehajolt, letépett egyet azokból az emlékeztető virágokból és fekete kabátja

gomblyukába tűzte. Aztán megcsókolta a sirkőbe vésett nevet s egy más sirdombhoz közeledett.

Vajjon kit siratott meg?

Ki nyugszik e hideg sirban? Bizonyosan atyja vagy anyja! A sirhanthoz közeledtem s a kövön ezt olvastam:

Ci—git

Amelie — de X. X. X.

née le 17. Janvier 1829, morte le 4. Mai 1854.

Ma van tehát halálának évfordulója. Csak 25 éves volt e nő, midőn meghalt. Amália e szerint vagy nővére vagy kedvese lehetett azon férfinak, ki sirja fölött könyezett.

E sir, bizonyára első szerelme tárgyát zárja magában, gondolám s gyásza eléggé tanuskodik mely fájdalomról. Sajnáltam a fiatal embert s tovább haladtam.

Alig távoztam, pár lépésnyire egy másik fiatal ember közeledett Amália sirjához.

Ő is megállott a sirkő előtt, ő is térdre hullott, és letépett a sirról egy nefelejtset.

Ez a fiatal ember, gondoltam magamban, az előbbinek testvére, Amália pedig mindkettőnek nővére volt.

A második fiatal ember még a siron térdelt, midőn az első visszatért.

Meghökken, midőn észrevette, hogy egy idegen térdel ott.

— Engedjen meg uram egy kérdést.

— Szívesen!

— Tudja ön, ki nyugszik e sirban?

— Itt X. X. X. Amália nyugszik.

— Jól van; talán ön rokona az elhunynak?

— Több mint rokona.

— Tehát testvére ugy-e?

— Miért tagadjam. Kereken kimondva Amália kedvesem volt.

— Kedvese?

— Igenis kedvesem. Alig 8 nappal halála előtt esküdött ő nekem örök szerelmet és örök hűséget.

— Uram, ön téved! Ez az Amália nem az ön, hanem az én kedvesem volt, nekem esküdt ő örök hűséget.

— Ez nem igaz, uram!

— Én soha sem hazudtam; lássa ön ezt a hajfürtöt és ezt a gyűrűt. Belsejében Amália neve van vésvé. Szerelme zálogául adta ő ezt nekem.

— Mort de ma vie! Éppen egy ilyen gyűrűt kaptam én is tőle.

— Itt van. Neve ebbe is bele van vésvé.

— Uram, ön tehát bátorzkodott vetélytársam lenni?

— Ugyan e kérdést intézem én önhöz.

— Drágán fogja ön ezt megfizetni. Ön menyaszszonyomat csábitotta el. E gyalázat vért kíván.

A két fiatal ember dühe a legmagasabb fokot érte el, midőn egy ifju katona tiszt jött feléjük.

Ő is megállott Amália sirkővénél, ő is térdre hullott, ő is sohajtozott és ő is könyezett.

A két fiatal ember tanuja volt szomorúságának

és nem tudták sirjanak-e vagy nevensenek. Végre egyikök a tiszthez ment.

— Álljon föl kapitány ur. Tartsa meg könnyeit más halottak számára.

— Mit jelent ez?

— Ön itt Amáliát siratja.

— Ugy van.

— Amália csalárd nő volt, ki szívét egyszerre többnek ajándékozta.

— Uram ez aljas rágalom.

— Mérsékelje magát, kapitány ur! Nemcsak nekem; de ezen urnak is örök szerelmet, örök hűséget esküdött.

— Lehetetlen.

— Ne veszekedjünk, kapitány ur. Amália nekem és ezen urnak szerelme zálogául egy-egy hajfürtöt és gyűrűt ajándékozott.

— Igazán?

— Parole d'honneur! Talán ön is kapott tőle egy ily gyűrűt?

— Igenis. Itt van, olvassa ön, mi van beléje vésvé.

— Louiset Amelie — 1 april. 1821.

— Mit jelentenek e számok?

— E napon vezettem Amáliát oltárhoz!

— Mi? X. X. X. Amália önnek.....

— Igen nóm volt!

— Itt tévedésnek kell lenni. Hisz Amália azt mondta nekem, hogy özvegy.

— Hazudott. Öt évig boldogul éltünk együtt, 1826-ban hogy harczágyamat kielégítem, Görögországba siettem. A görög zászlók alatt a törökök ellen harcoltam. Moreában elfogtak s Konstantinápolyba vittek. Csak 3 hónappal ezelőtt szabadultam ki s a mily gyorsan lehetett, siettem vissza Franciaországban maradt nőmhöz, ki 1827-től nem kapott tőlem tudósítást. Két nappal ezelőtt érkeztem meg Párisba. Ekkor tudtam meg, hogy Amália egy év óta a sirban fekszik. Azt gondolám, hogy nóm bánata következtében halálozott meg.

Lélek furdalások között sietek sirjához, hogy ott bocsánatért esedezzem; s ime mit kell hallanom, hogy esküjét megszegte s szívét nem csak egynek, de kettőnek ajánlá. Óh asszonyok, asszonyok!!

— Haragját igen igazságosnak találom, de a megtörtént nem lehet változtatni. Felejtse el, mit az elhunyt ön ellen vétett. Gondolja meg ön, hogy nejének bizonyosan fontos okai voltak azt hinni, hogy ön a csatatéren elesett, mert mint ön mondja, 1827 óta tudósítást nem kapott öntől. Azt vélte, hogy ön meghalt — s ezért meg lehet neki bocsánatni, hogy 25 éves özvegy léte, ismét férjet keresett. Azt, hogy egyszerre az én s ez ur udvarlását elfogadta, azt csak könnyelműségnek tulajdonítsuk. Legyen elég e tárgyról kapitány ur! Hagyjuk a holtakat nyugodni!

* * *
A három ur (a férj és Amália két kedvese) kibékült és jó kedvvel tölték együtt az estét a kávéházban.

A szemekről.

A szem a lélek tükre, — régi kopott mondás; de el nem hagyhatjuk s illik ezzel kezdeni rövid esivegésünket annyival is inkább, hogy a kedves olvasónak már a kezdő mondatban tudtára legyen adva, hogy mi nem valami specialista orvos állás pontjából fogjuk vizsgálni a szemeket, hanem a legsubjectivebb költőiség magaslatáról mint egy csillagász, azon különbséggel, hogy míg ő az ég, mi a föld csillagait fogjuk szemlélgetni.

Óh! az ég és föld csillagai között ám nagy különbség van; mert ezek nappal is ragyognak; ragyogásukat nem bírja maga a nap sem elhomályosítani, sőt égető sugaraik tultesznek magán a napén, mely pedig a földön minden tenyészetit élet előhozója. Azt mondják, a csillagok járásának befolyása van az emberek sorsára. Valóban úgy van. Csakhogy nem a mennyboltozatán lévő, hanem a köztünk mozgó és ragyogó csillagokra kell ezt érteni. Ők éltetnek; földerítik éltünk tavaszát; folgyulasztják keblünkben a boldogság lángját, hogy majd elolvadunk; majd hidegen tekintenek reánk, hogy megdermed belé ereinkben a vér. Valóban e csillagoknak nagy befolyása van az emberek sorsára s ezért, bár az ég csillagai mértanilag véve magasabb helyet foglalnak el fölöttünk, a szív őket szépségre s hatásra nézve alantabb állóknak itéli.

De mi a szem? — Egy orvos hamar megadná rá a feleletet. Könnyű neki a materialistának; nem így az idealismus emberei s különösen a költők. Különben az orvosoknak is lehetnek és vannak pillanataik ez életben, midőn ők is más szempontból tekintenek a szemek közé.

A szem testünk legbecsesebb s legnemesebb része. Beeses, mert mi volna életünk látás nélkül? Egy örökös éj, melyre hajnal soha-soha nem derül; nemes, mivel igaz, mint Epaminondas smeg vesztegethetlen mint Fabricius. Nyelvünk- és mozdulatainkkal eltitkolhatjuk gondolatunkat; ám a szem eláll a pharizeuskodó szereptől; ha mindenütt elzárva az út, a szemeken keresztül mindig biztos kijutást talál a gondolat s akinél még a szemek is hazugok, az már valóban szemtelen.

De el a jogásziás állásponttól az aesthetika-ira. A szem testünk legszebb része is. Egy szép szempár!! — valóban fölkiálthatunk Heineval: „Édesem, vágyol többre még!“

Mily szép a szem, ha mosolyog; ha titkos érzelmeket eltakarni óhajt, de nem sikerül, félénken ragyog s nyugtalan gondolatok cikáznak benne.*) Mily rémesen szép a szem, ha a harag villámszikráit szórja s mily megható, ha köny csillog rajta.

De melyik a szép szem? A nagy vagy a kicsi, a fekete vagy barna? a szürke, a sárga, a zöld, a kék?

Jóllehet a szépség örök törvényeit a természeti és erkölcsi rend törvényeivel a „legyen világosság“ momentumában alkotá meg a teremtő; egy Raphael és Michel Angelo óta ismerik a festők műtermében ama szabályokat, melyek figyelembevételével az eset egy tökéletes szem előtűntetésére vezettedik, — mind hiába! a dolog relativ marad. Egyiknek a kék, másiknak a fekete tetszik, s a történelem mindkét részről egyenlő számmal mutat föl szépségeket. Így a sok között: Éva, Szép Helena, Athene, Vénus kék — Diánna, Juhith Delila és Dido fekete szeműek voltak.

A „Madonná“-k rendszeren kék szeműeknek vannak festve, öszhangzóbbnak találván a „Mennyek királynéjá“-t a kék szinnel hozni összekötetésbe mint az ördögi feketével; pedig Mária mint kelet leánya aligha barna nem volt s Murillo csakugyan olyannak is festi.

Angyali szemek alatt alig tudunk mást mint kék szemeket képzelni; pedig a fekete is csak oly angyali lehet. Ha nem csalódom így szól egy dal.

„Fekete szem éjszakája,
Angyalin mosolyg le rája.“ **)

E fölött disputálni meddő dolog. Általában a színe után következtetést vonni azon lélekre melynek tükrei, nagy babonáság volna; mert amennyire nem teheti kékké vagy feketékké szemünk kék vagy fekete szivárvány hártájára előttünk a látott dolgokat ép oly kevésbé ítélhetjük el valamely leány szívét szemének színe után szerelmes vagy

*) ?

Szerk.

**) Azaz, így: Hány csillag ragyog stb. Szerk.

komoly természetűnek. Mégis az emberek, különösen a költők szeretnek a színekkel némi jellemvonásokat kapcsolatba hozni. Egy népdal például ezt mondja:

„Kék szem szerelem,
Fekete szem fertelem.“

Mirza Shaffy a szemek színéről következőleg énekel:

A szürke szem csalfa;
Csintalan a barna;
A kék tiszta egében
Hűség honol s szerelem;
És a feketének bűvös csillogása
Rejtélyes jövőnknek igazi képmása.

A költők dicsénekeiket rendszeresen vagy egy kék- vagy egy fekete szempárhoz írják; mintha valaki kedveséhez, kinek sárga szemei vannak, nem oly joggal énekelheti Heinevel:

— — — — —
Bírsz a legszebb szemekkel,
Édesem, vágyol többre még.

De próbálja meg valaki, bizonyosan kinevetik furesa izlését. Nem igazság. E sorok íróját is például se nem barna, hanem olyan fűlséges tengerszínű kékes zöld szemek tartják fogva*) s úgy van vele mint más, azt hiszi, hogy azok a legszebbek, mert azok érdeklik legjobban.

Vannak, kik üdvök csillagainak csak fényét érzik, de színét nem látják a tulságos ragyogás miatt, mely megvakít. Hogy is zengi egy fiatal költőnk, Dengi? :

Nem fekete a te szemed,
Ninesen annak sötétsége,
Nem ismerem ragyogását,
Nem tudom én: lángol, ég-e?
Nem is olyan a te szemed
Mint a kék azur az égen...
Mégis ez a legkedvesebb,
Mégis ez a legszebb nékem!

Valamely szempár szépségében csakugyan közönyös dolog a szín. Más kíváncsiak „a legszebbnek“ szóló arany alma elnyeréséhez: — a szem kedves kifejezése.

Egy kis olasz költeményből meritém e bölcseséget. Furesa kis vers, sajnálom hogy nem eredetiben, csak német fordításban olvashatám.

E versben a kék és fekete szemek civakodnak a szépség elsőbbsége fölött. Végre megjelen Amors e szavakkal békélteti ki a perlekedő feleket:

Akár barna, akár kék,
A szín maga, nem szépség;
Szép csak akkor lesz a szem,
Ha sok benne a kellem.

H. S.

*) No, no; nem kell ilyen őszintének lenni! Szerk.

K A R C Z O K.

Debreczen, febr. 12.

A Kisfaludy-társaság közelebb három új tagot választott s e hármak egyike... gróf Zichy Géza. Ily körülmények közt nincs rajta mit csodálni, ha régibb tagjai — mint közelebb Kazár Emil is — okosabbnak tartják a tagságról lemondani.

*

— S. Egy kötet rossz verset irtam....

— H. S mit akar vele?

— S. Hát kérem, ki a d a t o m a Petőfi-társasággal, hogy mielőbb Kisfaludy-társaságbeli oklevelet kapjak...

— H. Derék! És mi a neve?

— S. Gróf S....

— H. Elég; üdvözlöm önt mint a Kisfaludy-társaság leendő érdemes tagját!

*

Tableaux. A dicsőség palotája tündéri fényben; bejárata előtt két cherub: Gyulai és Greguss szellemi napsugarakból szőtt ragyogó palástban. Távobabb az aspiráns zarándokok egész legiója.

Trombitahang, melyre sokan előlépnek; köztük látható: Imre Sándor, ifj. Ábrányi Kornél, Endrődi Sándor, Névy László, Vértesi Arnold, Zichy Géza stb. szellemei....

Imre és ifj. Ábrányi Kornél bebocsáttatnak...

Cherubhang: Bocsássátok hozzánk a kisdedeket, mert övék a mennyeknek országa...

Gr. Zichy Gézát bebocsátják.

Imre Ábrányihoz menet közben Zichyre hátra mutatva: Hát ez mit keres itt?

Ábrányi Imréhez: Ne bántsod pajtás, nevelőbe hozzák....

Zichy előre szalad s a kinrekedteknek figét mutat.

Névy, Endrődi, Vértesi stb. gúnymosolylyal felelnek s visszazarándokolnak a munka folytatásához.

A kapuk bezárulnak. Punctum.

*

A nyiregyházi nyomdamázolás*) a következő irodalmi és művészeti hírrel kedveskedik olvasó közönségének: „Annato Francesco Olaszthonból testgyakorlati és kutyás művész 5 előadást tartott a nagyvendéglő tánctermében.“ Szegény olvasó közönség; lásd, lásd, „így jár, aki kutyairodalmi és művészeti lapot tart.“

*

Mint olvastuk, a debreczeni Clam Gallas huszárok 16. regimentje Tanzunterhaltungot tart f. hó 23-án s erről német meghívóját már szét is küldte. Gratulálunk a derék hadfiaknak; látszik, hogy debreczeni magyar huszárok!

Karmay.

*) Nem a „Szabolcsmegyei Közlöny“-t tetszik érteni? Szerk.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

(K.) Valódi örömnép volt színházunkra nézve **február 9-dike**. Örömnéppé tette főképp a közönség tüntető elismerése, a melynek **Törökné Szakál Róza** asszony e napon tartott jutalomjátéka alkalmából oly fényes kifejezést adott. Sardounak „**Fekete ördögök**“ című, egyébként nem valami tüneményszerű 4 felvonásos színművére oly tömeg, oly válogatott közönség töltte meg a színház minden zugát, a minőt a jelen színidényben még nem láttunk s a milyen annak teljesen fővárosias képet nyújtott. Az a lelkesedés pedig, az a tapsvihar, a koszoru- és virágzapor, mely az ünnepelt művésznőt fogadta, méltó volt a közönséghez, méltó Debreczen intelligentiájához, elitjéhez. A közönség, mely szeretettjét ekkép tudja megtisztelni, önmagát tiszteli meg. Kétszeresen jól esett látnunk e jelenetet, mert egyrészt kiérdemelt jutalma volt egy igazi művésznőnek és másrészt biztosítékot látszott nyújtani arra, hogy a szeplőtlen művészi érzék nem halt még ki szíveinkből, hanem eléggé elfoglalva tartja a helyet, a melyet elfoglalva tartania hivatása minden szépnek, jónak és nemesnek, a nemesen érző kebel mindegyikében, mindenkor.

Az előadott darab, mint említők, nem volt Sardounak jobb művei közül való, de a mennyiben a **Töröknének** jutott szerep több oldalról alkalmat nyújtott gyönyörködnünk művészetében: mégis szerencsés választás.

Más alakban is nyilvánult még az elismerés. Nem kevésbé szépen, nem kevésbé méltóságteljesen. Az azon napilapok egyike e lapok szerkesztőjének hozta a művésznő tiszteletére írott alkalmi költeményét, a melynek értékét, szerzőhöz való viszonyunknál fogva megítélni nem állván módunkban, ime egész terjedelmében közöljük:

Törökné Szakál Róznak.

Születél volna boldogabb hazában,
Hol érdemeknek kedvezőbb az ég:
Dicsőségednek fényes ragyogása
Egy félvilágra elsugárzanék.

Petőfi.

Bár a természet lombtalan, kihalva
S fölötté gyászos, végtelen lepel:
E némaságban és e gyászban ám ő
Azért ma vélünk téged ünnepel!
Virága, fénye itt van, itt szívünkbe'
Itt illatozik, itten ég, lobog;
Elhoztuk azt, hogy e nagy pillanatba'
Fölékitjük véle homlokod.

Oly ritkán érti gyermekét a kor meg,
Bár annyi szépet és dicsőt mivel!
S míg érte küzd, oly keveset törődik
Verejtékével és küzdelmivel...
S a küzdő küzd nem érve, félreértve,
Mosolygva futja a rögzös utat,
Nem kérdi: lesz-e és mi lesz jutalma?
Az ő jutalma: tiszta öntudat.

Légy üdvözölve ünnepelt művész, nő,
Elismerésünk, hálánk ime vedd:
Nemes küzdésed mindnyájan megértjük
S szeretve, büszkén említjük neved.
Művészetednek lekötő varázsa
Már rég tehozzád bilincselve tart;
Ideje, hogy lerójuk tartozásunk
S neked szenteljük ezt a gyöngé dalt.

E gyöngé dalt; hajh!... mert e gyöngé dalnál
Mí más jutalmat, hidd, nem adhatunk...
Nines aranyunk, se bíborunk, se kincsünk,
Csak szeretetünk és hódolatunk;
Nem tehetünk mi koronát fejedre,
Melyet e homlok úgy megérdemel:
De szereretünk hódoló szívünkben
Fényes nevednek pantheont emel!

Február 11-én Grünwald József eredeti, 3 felvonásos népszínműve: „**A gyűrűs zsidó leánya.**“

A mű színpadunkon már negyedszer adatván, annak méltatása nem volna talán időszerű, bár — őszintén szólva — szívesen tennők azt, ha terünk engedné, már csak azon okból is, mert helybeli termék. Ezuttal tehát csak annyit, hogy több buzgalommal, mint szerencsével van irva; egyes jelenetei erős reminiscenciák jobb hasonnemű színműveinkre és meséje nem szerves egész. Kezdetnek mindenestre figyelemreméltó. A beleszótt dalok közül néhány fölötté szép.

Az előadást meglehetősen vontatottság jellemezte. Nyilvai Irma megfelelő játékával és a dalok gyönyörű előadásával most is kitűnt. Szabó Bandi szintén. A közönség a szerzőt két ízben zajosan hívta, de nem jelent meg.

E hétre volt kitzúve Várady Antalnak „**Mózes**“ című, akadémiai dicséretet nyert tragoediája is, de az előadás ismeretlen okokból elmaradt s helyette hamarjában „**Tündérlak Magyarhonban**“ rántatott elő.

Pályázati hirdetés.

Minthogy mult évi pályázatunk multkor említett okok miatt eredménytelen volt, a kérdést (egy legalább 4 írott ivre terjedő, a jelen társadalmi életből meritett beszély — jutalma 7 db. magyar arany —) újból kitzúzzük. Beadási határidő 1878. június 30-a.

Debreczen február 8-án 1878.

A „Délbáb“ szerkesztősége.

A „**Két szív**“ című figyelemre méltatott pályabeszély szerzője **Kábdebó Ferencz**, fiatal író, Kolozsvárt. A beszélyt közölni fogjuk.

Gyöngyszemek.

— A szerkesztő jegyzeteiből. —
200.

Az érzékek ingerültsége csak a lélek elpuhulását, az erős gondolatok eloszlását és az akaraterő megsemmisülését idézi elő.

Inquisitió.

Feréal M. V.

201.

Ki élt s gondolkodott, az embert szíve mélyéből megveti.
Anyégin.

Puskin.

202.

Ha férfihez nagy veszteségben a bánat illő: csüggedés nem.

A vándornak.

Tompa.

203.

Ki a hűség ösvényéről letévedt: annak kinzó bolyongás lett az élet.

A kincskereső.

Tompa.

204.

Nines az isteni szikrát megalacsonyítóbb portéka az emberben, mint midőn haszonért hizelkedik s szemtelen csapodár tud lenni. A szerény emberre nézve ez valóban kinzó helyzet; ő szégyenli ama helyett; s én tettetem, hogy át nem látok alacsony lelkén s annak veszem portékáját, aminek árultatik.

Vezérfon. az élet ösvényén.

Prépost István.

205.

Aki minden bajtól, minden csekély kedvetlenségtől retteg az életben s velük megvívni nem képes, az a világ öt részében ugyan nyughelyet nem talál. Minden embernek megvan a maga baja, ha neme különbözik is.

Vezérfon. az élet ösvényén.

Prépost István.

206.

Inkább tiz nyilvános ellenség, mint egy alattomos roszakaró, kivált az, ki barátodnak színli magát, titkaidhoz simul vagy kiles, hogy ártson — ki kérdez, hogy rágal-mazzon, veszélyesebb a rád pisztolyt szegezőnél.

Vezérfon. az élet ösvényén.

Prépost István.

207.

Istenem! hogy lehet kevély az ember, e semmi, ez eleven por, e rekedező nedvekből, kopható inakból s minden perezen kireppenhető lehelleből álló gyáva alkotmány; hogy lehet gögös agyagtársa iránt, ő ki a legközelebbi lélekzetvételnek sem bizonyos ura s nem tudhatja a jövő perczben mi éri...?

Mégis az okosság nem győzheti, a sors csapkodása sem alázhatja s nem törheti meg a gögöst — bukhatik a kevély gögös, sülyedhet s nyomoroghat szinte az életunásig; de gögjét feltartja, mint a fűbe simuló kigyó tekervényes fejét!

Vezérfon. az élet ösvényén.

Prépost István.

IX. PIUS PÁPA.

† 1878. február 7-kén.

Családi neve Mastai Ferretti gróf volt, szül. 1792 máj. 13-án Sinigagliában, 1823-ban hittérítőként működött Chileben; 1827-ben spaletoi érsekké lön; 1840-ben bíbornok; és 1846-ik év jul. 16-án pápává választatott. Állásainak 1848-ban szabadelvű alkotmányt adott, de a mozgalom növekedvén 1848 nov. 25-én Gaëtába menekült; Romába 1850 april 12-én a francziák segélyével tért vissza; 1859-ben birtokai kétharmad részétől fosztatott meg és Castelfidardó mellett (1860 év szept. 18-án) csatát vesztvén, Umbriát és a Márkákat is kénytelen volt átadni Victor Emánuelnek; birtokaiból csak a szoros értékenyben vett „Patrimonium Petri“ maradt tulajdonában; 1854 december 8-án kihirdeté Máriának szeplőtelen fogantatását; 1867. június 29-kén szt. Péter halála 800-ados évfordulóját ünneplé meg; 1869-ik évi decz. 8-án megnyitá az egyetemes zsinatot a vaticanban, mely 1870. évi jul. 18-án a pápai csallhatatlanságot dogmává emelte. 1870. évi szept. havában Rómát és az egész Patrimoniumot elveszté. Azóta fogolynak tartá magát és bezárkózva élt palotájában a vaticanban — bekövetkezett halála órájáig.

Ő szentsége méltatását föntartjuk magunknak!

Emlék lombok IX. Pius életéből.

Összeszedte: W y Géza.

IX. Pius az isteni gondviselés különös pártfogásának örvendett; mint gyermek egy mély folyóba esett s kimentetett; mint ifju lebukott lováról és napokon keresztül eszméletlenül feküdt, de felüdült; mint pápa, azon szoba menyezete, melyben tartózkodott leroskadván, mégis egyetlen hajszála sem görbült; egész életén át nehéz kórságban szenvedett és 86 éves kort ért!

* * *

Pius pápa már kora ifjuságában rendkívüli életvidorsága, szellemessége, karcsu termete és férfias szépségéről volt nevezetes. Az előkelő származásu, jeles testi és lelki tulajdonokkal fölrüházott és szeretetreméltóságánál fogva a hölgyek előtt is közkedveltségű nemes ifju, hadnagyi ranggal egy pápai lovas ezredbe lépett és szívesen látott vendége lön a főrangú köröknek. Nem sokára azonban elkomorodott, szótlanná lett, a magányt kereste és betegeskedést adván okul, — némelyek szerint egy szerelmi dráma által indítatva, belépett a voltterrai papnöveldebe és nem sokára áldozárrá szenteltetett; 48 éves korában már bíbornoki kalapot és 6 évvel utóbb pedig már a pápai tiarát viselte.

* * *

Az elhunyt pápa nemcsak kiváló lelki tehetségekkel, hanem kiváló szívjósággal is volt megáldva. Napolyban nuncius korában az epemirigy dühöngése idején

rettenhetlen bátorságot, nagy emberszeretetet tanusított. Boromeo Carlóhoz hasonlított, ki tudvalevőleg a feketé halál korában. 3 századdal előbb Milanóban, hasonló önföláldozó elszántságot tanusított. A nép Mastai Ferrerri nuntiusra tekintett és legnagyobb nyomorában sem csüggedt el.

* * *

III. Napoleon és IX. Pius közti viszony tulajdonképpen régi keletű. Az ifjú Napoleon Lajos egy olasz összeesküvésben való részvéte miatt üldöztetvén, Mastai gróf, az akkori imolai érseknél talált menedéket — és a későbbi francia császár visszafizette a carbonari tartozását! III. Napoleon fia Pius pápában keresztatyját is siratja.

* * *

Pius pápává választatása szintén figyelemreméltó módon ment végbe. Mastai bibornok nem is szerepelt a jelöltek között és a római nép már a közkedveltségű Gizzi bibornokot vélte megválasztottnak, midőn a conclave a legkisebb pápai diszöltönyért küldött és Gizzi bibornak szolgálai a lakásán mindennemű butorzatát földhöz vagdoszták és szétdarabolták, hiszen mint pápának ugyanis a vaticánban lesz lakása; de mennyire bámult a nép, midőn Gizzi helyett Mastai gróf jelent meg a pápai diszben az erkélyen. Eleinte mintegy megkövülve elnémult, de később megemlékezvén az új pápa nemes emberszerető magaviseletéről — egetverő üdvkiáltásokban tört ki.

* * *

Pius pápa testtel lélekkel olasz volt s mint ilyen szerette a dalt és művészetet; ennek egész életében nagy maecenása vala. A vatican loggiáiban órahosszat csodálta Rafael halhatatlan műveit; Liszt Ferenczünk zongorajátéka pedig egész lényét elbájolta.

Hazafiságának már 1847-ben az osztrák nagykövettel szemben önkénytelenül adta örökké emlékezetes tanujelét. A nagykövet panaszkodott, hogy az olasz egység eszméje mindinkább hódít. Pius viszonzá: „Olasz létemre ezt nem kárhoztathatom, de mint pápa, megteendém kötelességemet.“

* * *

A bécsi csász. és apost. magy. királyi udvarnál pápahalálozás alkalmából udvari gyász soha nem szokott viseltetni, jelezni akarván ezzel, hogy a pápaság mint ilyen a halandóságnak nincs alávetve, tehát gyászra sincsen ok. A gyászmise azonban a pápaság elhunyt képviselőjeért a Burgban megtartatik és 8 nappal utóbb, boldog pápaválasztéért egy ünnepélyes nagy mise.

Harcztéri galambposta.

(—) Az északi lavina megindult az örök halott jegestenger sivar mellékéről és irtózatosságot hagyva hátra, pusztítva leviharzott a ciprus övezte Márvány tenger délvirágos partjáiig. Az orosz medve

szörbete mézre vágyott és az egész Balkán-félszigetet, mint telt méhkaszt körmei közé ragadta!

Nagy Rákóczyk dicső rodostói sirhalmán kozák mének taposnak!

Nagy Napoleon jóslata nagy rohamossággal kezd teljesedésbe menni!

A szerencsétlen törököknek vesztett hazájukból csak egyetlen talpalatnyi földjük marad meg, hova vérverejtékes fejöket lehajthatják — Konstantinápoly!

De ezt a talpalatnyi földet is csak azért hagyták meg nekik a gögös martalócok, hogy majd augusztusi diadémenetük hymnusait ne zavarják a közel levő haldoklók átkozó hörgései.

Miklós nagyherczeg a büszke gárdacsapatok egy egész osztálya élén e sorok megjelenéseig talán már be is vonult Konstantinápolyba, a dolmabagdsé palotába fog szállani, hogy a szultánnal együtt a czár nevében megülje Törökország halotti torát!

Többé nem titok már, hogy megkötötték a török-orosz véd- és dacszövetség? A porta a Dobrudza egy részét kész átengedni Romániának, a miért ismét Oroszország Bessarabiát fogja kapni, valamint átengedi Törökország az oroszoknak büszke tengeri hajórajának is nagy részét — hadikárpótlás fejében.

E mellett azonban a porta határozottan megtagadta az angol hajórajnak a Dardanellák tengerszorosába való bebocsátását; utóbbi időben azonban késznek nyilatkozott fermánt kiállítani — minden, a Dardanellákba bebocsátást kérő hatalom két-két hajója számára. Németország ez actiótól távol tartja magát, mert határozottan oroszbarát.

A bécsi congressus sem akar sikerülni; Gorcsakoff, az orosz külügyér a párisi szerződést, — mely a keleti kérdést eddig szabályozta, — semmisnek kívánja nyilvánítani, és az új orosz-török egyezményt óhajtja a congressus által tanácskozási alapul fölvetetni.

És Európa — a mint most állanak az ügyek — aligha nem kénytelen lesz a történetke belenyugodni — jobb időkig.

FŐVÁROSI HIREK.

— **A Pius gyász** a templomokban f. hó 16. 17. és 18. fog megtartatni. — **Azon órában**, melyben ő szentsége örök nyugalomra fog helyeztetni Rómában, a főváros összes harangjai meg fognak kondulni. — **A Deák-emlék** fölállítása tárgyában kiküldött parlamenti bizottság f. hó 17-én ülést tart; kívánatos is volna ez ügyön végre is lendíteni. — **A keleti vasutársaság** elsőbbségi kötvény szelvényeinek hamisítási ügyében a legfőbb ítélőszék ifj. Deutsch Mórt vigyázatlansági kihágás címén 3 havi fogságra ítélte. — **Az állatkertben** tenyésztett kitünő tyukfajok tojásaira megrendelést tehetni az igazgatóságnál. — **Az önkényes tüzoltók** jelenleg a téli szergyakorlatok helyett, elméleti szakelőadásokat hallgatnak. — **A közp. kir. zálogházban** alkalmazott Aszender Károly nevű

szolga bizonyos, már elzálogosított ékszereket a rak-tárból kivett és azokat újból elzálogosítá, illetén módon, míg rajta nem vesztett — mintegy 3000 frnyi kárt okozott az intézetnek. — **Az ideai jogászbál** tiszta jövedelme: 1113 frt; fölülfizetések 426 frt. — **Ráth Mór** kiadásában Kállay Béni egy figyelemre méltó munkája jelent meg, czime: Oroszország keleti törekvései.

VIDÉKI HIREK.

Fóthon gróf Károlyi Gyuláné, szül. gr. Károlyi Georgine élte 26-ik évében tüdővész következtében febr. 8-án elhunyt. Ott óhajtott meghalni, hol született és eskettetett, nagyatyja házában; e vágya az összes Károlyi család mély szomorúságára teljesedett immár. Béke lebegje körül ez angyali hölgy drága porait, melyek különben a főthi sírboltban fognak elhelyeztetni. — **Tasnál**, hol a Duna jege szintén összetorlódott, már tetemes rések mutatkoznak és így Ercsi réme is nem sokára elpusztul. — **Fiuméből** az Eskort nevű angol gőzhajó 57 drb. Weithféle torpedót szállított Máltába. — **Pest megyénél** f. hó 26-án jegyzői szigorlat tartatik. — **A bőnyi** szánposta egy ember által, ki a kocsis mellé kérözött megtámadtatott, azonban szerencsésen megmenekült. — **B.-Ujfaluban** a Bessenyei emlékügyben f. hó 3-án gyűlés tartatott. Pénzgyűjtés határozatott. — **Nagyváradon** gróf d' Orsay huszár főhadnagy és Klobusitzky Ilona k. a. febr. 12-én esküdtek örök hűséget egymásnak. — **Nagyváradon** márczius közepe táján Hepes Kálmán zongoraművész hangversenyt rendezend. — **A Csepel-szigeten** 53,000 hold vetést rontott el az árvíz. — **Sátoralja-Ujhely** környékén a farkasok száma oly nagy, hogy a lakosok még a városban sincsenek teljes biztonságban.

HELYI TÁROGATÓ.

— **Dessewffy Erzsikét**, a szellemben és bájakban egyaránt gazdag ifju grófnőt, báró Fekete Ferencz a városunkban állomásozó 16. számú huszárezred főhadnagya febr. 10-én jegyezte el.

— **Dr. Szántay József fia**, az irodalom s különösen a tudományos régészet terén is érdemeket szerzett Szántay Adolf tenkei kir. járásbirósági albiró, saját kérelmére, ugyanolyan minőségben, a belényesi járásbirósághoz helyeztetett át.

— **A nőegylet** közvaecorájára vonatkozó meghívók már szétküldettek. Az érdeklődés e vállalat iránt igen nagy; a fényes eredmény kétségtelen.

— **A róm. kath. plébániai templomban** az elhunyt pápáért megejtendő gyászszertői tisztelet f. hó 18-án és 19-én fog véghez menni.

— **Körösi Sándor** főiskolai akadémiai jeles jogtanár tollából jogász-vélemény alakjában hivatalos föl-szólítás következtében az „amerikai párbajról“ című füzet jelent meg ifj. Csáthy Károly kiadásában. Ajánljuk.

— **Csapó Etelka** kisasszony, ki városunk zeneértő közönsége előtt is előnyösen ismert, legközelebb Berettyó-Ujfaluban tartandó jótékony czélú hangversenyben közre fog működni.

— **A debreczeni koresolyázási** egyeslet sokszor elnapolt versenyünnepélye végre febr. 10-én megejtett. A turfazonban nem volt aczélezott és a run nem sok élvet ígért. A fényes program 4 első pontja tehát betöltetlen maradt és csak a „Gyermek-verseny“ tartatott meg. A hölgydíjak két pompás ezüst ékitményű legyezöből állottak. A sport közönséget Gondy fényképezte le és ha sikerült, érdekes kép lehet belőle.

— **Rendkívüli** városi közgyűlés tartatik folyó hó 20-án.

— **A debreczeni általános iparegyesület** megalakulása biztosítottnak tekinthető. Rác György derék polgártársunk nagy buzgalmat fejt ki ez ügy körül. Az egyesület alapszabálytervezete már elkészült. E szerént az egyesületbe a debreczeni összes ipartársulatok is testületileg fognának lépni és minden 25 tag után egy-egy választmányi taggal magukat képviseltetni. Legközelebb, talán most vasárnap e tárgyban Rác György egy nagy gyűlést szándékozik összehívni.

— **Régi dalnak** régi dicsőségről egyik derék rokkant hegedűsét Rác Marczit, az ötvenes évek egyik városszerte kedvelt népzeneészét temeték szerdán délután nagy részvéttel. Sit ei terra levis!

— **Ujabb helybeli gyártmányu népszínmű** kerül legközelebb színpadunkra. Kíváncsiságunk nagy.

— **Városunknak** is lesz néhány hó mulva „Borszem Jankó“-ja akarom mondani „Heti éleztapja.“ Szerkesztőjének éleztökéje — azt hisszük semmiesetre sem fog tönköt mondani. Üdvözöljük tehát az új suhogásu dongót!

— **A debreczeni ügyvédi kamara** jegyzékébe legközelebb fölvetettek Juhász Lajos, Lévy Sándor és Nagy Sándor ügyvédek.

— **A Dr. Margitay-féle** ház február 14 kén a telekkönyvi árverési helyiségben már harmadszor kerül újra és ezuttal a legtöbbet ígérőnek okvetlen el fog adatni.

— **Vadászati jog** febr. 1-ével hatályon kívül lépett; vadat ezután csak 8 napig lett volna szabad árulni; de biz azért még most is kapunk helylyel-közzel nyulpecsenyét. A farkasok pedig ezentul még gondtalanabban czikázhatnak.

— **Nyilvay Irma** jutalomjátéka — mint hirlik — jövő hét szombatján leend. A „Giroflé-Girofla“ operetben fogja diadalát ülni. Hogy a közönség szinig megtöltendi a házat, az iránt kétség nem lehet.

— **Az ujonczozás** városunkban ma veszi kezdetét és pedig a városház tanácstermében. A sorozás 8 napon át, vagyis bezárólag f. hó 23-ig tartand.

— **Beöthy Gabor** debr. törv. joggyakornok az igazságminiszter által a tenkei kir. járásbirósághoz aljegyzővé kineveztetett.

KIADÓ ÉS FŐMUNKATÁRS:

GRÓF CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐ:

DENGI JÁNOS.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

Előfizetések, reclamációk, vidéki levelezések, talányok megfejtése, tréfák és adomák s a vegyes rovataiba szánt közlemények a kiadóhoz, a lap tartalmát illető kéziratok pedig a szerkesztőhöz küldendők.

Kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Szerkesztői iroda: Szent-Anna-utca 2536.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Február.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOKO	
					kel. o. n.	nyug. o. n.	kel. o. p.	nyug. o. p.
16 Szomb.	Jézus 5. sz. sebe	Juliánna	4 Izidor	13 S. Truma	7	7 5	23 4	12 6 31
17 Vasár.	F. Donát és Jul.	F. Hetvenedv.	5 A Triod. Izid.	14 Purim katan	7	5 5	24 5	40 6 56
18 Hétfő	Simon, Flavián	Concordia	6 Bukol püspök	15 Judás	7	3 5	26 7	8 7 18
19 Kedd	Mansvét püspök	Zsuzsánna	7 Párthén püsp.	16 Kabriel	7	1 5	28 8	36 7 37
20 Szerda	Eluether	Eukáris	8 Tivadar	17	7	0 5	30 10	0 7 53
21 Csütör.	Eleonora	Eleonora	9 Nicephor	18	6	5 8	31 11	24 8 15
22 Péntek	Péter székfogl.	Üszög. Péter	10 Karalamp	19 Lázár	6	5 4	33 regg	8 40

Szerkesztőségünkél megrendelhető:

A Délibáb. I. évfolyam. Szerk. Dengi János; kiadta gr. Csáky Alfonz. Ára 4 frt.

A Falusi könyvtár. I. és II. évfolyam. Szerk. Vass Jenő és Dengi János. Ára a két évfolyamnak 2 frt. 40 kr. Egy füzet 12 kr.

Munkács ostroma. Költői beszély IV. énekben. Irta Dengi János. Ára diszkötésben 1 frt. 50 kr.

Költemények. Irta Dengi János. Ára füzve 1 frt. 20 kr. Diszkötésben 2 frt. 10 kr.

16, 15, 7, 25, 28. Falusi házaknál pereg,
16, 5, 9, 5, 29. Étek, orvosság és méreg;
12, 16, 4, 15, 13. Vigyázatra s mértékre int,
20, 8, 16, 8, 11. Harczol sebzett oroszlánként.
Bár ez arany mondat fényes igazsága,
1, 2, 9. Intőjelként hatna az orosz császárra.

Megfejtési határidő Március 1-e.

A „Délibáb“ 5-ik számában közölt sakktalány értelme a következő:

Kalantyuba szól a nóta felőlem,
Hogy én is a korhelyekhez szegődtem;
Nem igaz az, hej nagy oka van annak!
Ha egy vidám órát szerzek magamnak.
Szomorkodik az én szívem halálra;
Mert nem méltat az a kis lány magára.
Mért üti el cifra szóval a dolgot,
Mért felejt holnap el, mit ma mondott?
Majd ha megszán megelégteli fohászom:
Nem lesz akkor jegyezve a rováson,
Hej, lenne csak kit ölelni karomnak,
Sose tudjam ízét többé a bornak!

Balogh Zoltán.

A számrejtvény pedig: „Szabadság szerelem, E kettő kell nekem, Szabadságért fölládozom szerelmemet, Szerelmemért fölládozom életemet!“ Helyesen következő t. előfizetőink fejtették meg:

Buday Vilma, Riezenberger Jenő, Margulet Jozefa, Győri Zsuzsika, Kaminszky János, Kunczl Klemmi, Kunczl Ilon, Klein Nina, Péchy László, Kálnoki Matild, Erdésy Józefa, Peterdy András, Püspöki Zoltán, Tóth Katinka, Fenyves Aranka, Böhm Szerafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Kovács Erzsike, Putnoky Ilona, Hegyesy Etel, Brett Ida, Nagy Ignác, Varga Zoltán, Joó Lajos, Kádas Katinka, Régény József, Erdélyi Gyula, Urbán Mihály, Nemes Ilonka, Friedland Berta, Steiner Hermína, Markovits Benő, Kompodí Irma, Schrieher Dénes, Kabdebó Ferencz.

A kisorsolás megejtetvén s a kitűzött jutalmat Buday Vilma önagsága nyervén el, a költeményfüzet kiadó hivatalunknál átvehető.

SAKKTALÁNY.

Gedeon Ludovicától.

gya ;	ga :	ről,	szá	lál	lomb	sza	den
sé	zék	vá	drá	von	em	mely	egy
lé	Fa	Egy	ha	raz	ig,	min	visz
a	zé	kez	ja	lék	re	moh,	ről,
nú	em	az,	is	csé	csú	Segy	nak
ér	tá	drá	ka	igy	egy	hely	bá
Hogy	lesz	ban	kincs	A	vá	zó	sem
vol	gább	vics,	leg	kis	mi	A*	kik

SZÁMREJTVÉNY.

Tucsny Irmától.

22, 21, 16, 10, 13, 25, 28. Sok szép nőnek kedves neve,
7, 12, 13, 14, 15, 16, 23. Menyasszonynak legszebb éke,
2, 3, 13, 19, 6. Nemes lélek tulajdona,
13, 8, 16. Bajornak kedvencz itala,
10, 13, 20, 5, 27. Ez áldhat vagy verhet minket,
14, 13, 1, 16, 24, 12, 29. Maga mellett mást nem türehet.
9, 15, 11, 26, 18. Zemplénnek ez híres pontja,
2, 5, 6. Retteg ettől minden gazda;

A szerkesztő üzenetei.

Többek kívánságára kijelentjük, hogy a talányok-kala szerkesztő nem foglalkozik, tartozván azok a főmunkatárs munkakörébe. Egyéb felvilágosítással nem szolgálhatunk.

Köszeghy. Budapest. A Juliához irt dalok nagyon roszak s ezekre még kevésbé hallgatna. Hagyja a lantot, nyugodjék.

Matildhoz. Van szerencsénk tudomásárhozni, hogy a szerelmi vallomások hivatalos lapja a „Székesfehérvár és Vidéke” s nem mi.

G. Helyben. Meg fog jelenni.

E. I. L. Mihelyt terünk engedi, közöljük.

Az étművész. (Börne.) V. V. Simitunk rajta s annak idejében közölni fogjuk.

A falu árvája. Gyulán. Régi dolog; ezerszer le volt ez már rajzolva. Nem közölhető.

Ida és Irma. Szatmár. A talányok véletlenül a mi kezünkbe jöttek; most már rendeltetésük helyén vannak. Köszönjük.

Tukoray. Csupa reminiscencia; Petőfi és Bajza s különösen ez utóbbi hangjai zavart verseléssel. Szabályos versalakra törekedjék.

M. Józefa. Köszönjük; de ha visszaküldhetnők, nem is kértük volna. Ha kapunk még egyet, viszaküldjük.

K. Gy. Helyben. Ügyes rimelés, semmi egyéb. Higye meg, nem válnék dicsőségére.

Váry G. Köszönjük; fogadja üdvözetünket.

K. N. urhölgy. Szatmár. Nagyon köszönöm.

Egy nő életéből. Küldjön utána valakit; kéziratok visszaküldésére nem válalkozhatunk. Akkor nem volna egyéb dolgunk, mint folyton kéziratokat küldeni vissza.

K. Sopron. A jövő számban. Kár olyan zokon venni valamit. A közléseknél sok mindenfélét kell tekintetbevennünk, mikről a munkatársaknak fogalmuk sincs. A talányok is megjöttek. A kis G.-t üdvözljük.

P. M. Balkány. Jobban szedje össze magát!

B. F. Sopron. Sohasem késő. Csak egy kis türelmet fogunk kérni.

M. Flóra ömagys. Köszönöm, már több helyről kaptam s az illető számmal visszaküldöm. Az az ügy mitsem változtat a dolgon.

Hova jutok ha...? A papirkosár mélységes fenekére.

Ki-kijárok stb. Helyben. Rosz versek.

K. Á. Szatmár. Ön az egyedüli, kinél a buzditottak között, nem hogy haladást, de visszaesést tapasztalunk. Ne írjon olyan sokat. Aztán az afféle kérelmeket még a rendes munkatársaknak is ritkán teljesíthetjük; a tér mindig előre le van foglalva.

S. P. Bpest. Olyan dolgokhoz nem szólhatunk. Önöknek kell az ilyet jobban tudni. Hát Endre mikor pengeti pengeti meg már lantját?

Levelezés.

Balkány 1878. február 11-én.

T. Szerkesztő ur!

Mivel a balkányi Dörgő megszűnt dörögni, egy kis morgó bátorkodik beesés lapjába az itteni viszonyokróligen

egyszerű híreket közölni. A törökök hallomásunk szerint szomorú helyzetbe jutottak, ennél fogva Dörgő nagysámnak, nagy becsű lapjában megjelent cikkében felhozott tégés készítésnek úgy sem igen lenne már eredménye, mert nem is készítették.

A helyett kedves multságot szerzett a balkányi közönségnek Kovács Gusztáv szintársulata.

Igaz, hogy a balkányi közönség mindenha a színművészet iránt pártolást tanusított; a jelen körülmények között azonban a jó színészek iránti elismerés meg volna, hanem az anyagi jóakarát nagyon is hiányzik, de e hiányok mellett is a házi jóakarát a szíves szabólesi vendégszeretet irányukban ki nem halt közöttünk.

Kiemelendő, és bár csekély de műértő közönségnek élvezetes estéket szerzett Hegyi ur kitünő comical játékával; a jó és rendszeres rendező igazgató ur vonzó mimicájával, bájos neje előkelő drámai fellépéseivel: Havyné és Zöldyné vendég szereplésökkel, Várady ur n.-kállai színigazgató társulatától bennünket kielégítettek eddigi játékaikkal.

Az itteni hangulat nagyon monoton még pedig oly mértékben, hogy az előkelő birtokosok nem képesek Pesten a pénzügyminisztériumnál az eddigi dohánytermelési jogaikat egészen megnyerhetni. Már pedig ezektől az uraktól sok dohányos tartja fenn családját, mert máris az eddigi szigorú telnek hatása ezen a vidéken nagyon tapasztalható. Itt az időjárás jelenleg igen lágy, a hóolvadás megindult, bár úgy folynék a kiadó hivatalhoz az előfizetési pénz mint házaink előtt a hóviz. T. szerkesztő urnak pedig a mit ön saját maga óhajt hogy teljesedjék szívből kívánja:

Pethő Miksa.

Vegyes.

(s) **Japáni babonák.** 1. A fáktisztelete, A japániak az élő fákat nagy tiszteletben tartják; s minél idősebb valamely fa, természetesen a tisztelet is annál nagyobb iránta. Mikor Yamato fejedelem egy rakás új házi butort akart készíttetni, parancsot adott, hogy parkja legszebb czédrusait vágják ki, mert azoknak szép fája legalkalmasabb lesz butoroknak. Mikor azonban a munkások dologhoz fognak, a fejsze visszapattant a fa héjáról, s minden vágás után, vér ömlött ki abból. Igen mert miként a monda állítja, minden vén fának lelke van, épen úgy mint az embereknek és isteneknek.

— **A kalaplevétel eredete.** E szokás ellen már régóta küzdenek az angolok, mivel szerintök az a szolgáltság jele. Egy angol lapból a következőket olvastam erre vonatkozólag. A rómaiak terjedése idején a régi gallok és britteknél egy szerintök kiállhatlan szokást találtak életben, t. i. azok gyakran egész térdig érő roppant kocztömeeggé hagyták hajukat megnövesztetni, a mi sok büznek és rútságának lett fészkevé. Ezért a rómaiak a meghódítottaknak levágatták hajukat, úgy hogy ezután a megnyirott fő a hadiszolgaság jele lett és csak a szabad népfőnöknek majd később a hercegek és nemeseknek kiváltsága volt hosszú hajat hordhatni, míg ellenben a szolgáltnak gyakran lekellett

urok előtt fővegüket emelni, hogy megmutassák, miszerint hajuk le van nyírva s mint a rabok a bilincset, hordják a szolgaság bélyegét. A kalap leemelése tehát körülbelül azt jelenti: „Ime! uram nézd, én neked rabszolgád vagyok!”

— **Hallatlan lopás.** Stájerországban Leibnitzban egy jámbor németnek összes vagyonát (30 darab kitanult bolhá t) elrabolták. Évekig fáradozott, míg a fürge állatkákat regulához szoktatta s most mindennek vége! A szegény ember vigasztalhatlan bánatában a hatósághoz fordult, hogy erélyes nyomozások által bolha tökéjét visszakapja.

— **Hány betű van a Bibliában?** A legfeltünőbb példája a haszontalan idővesztegetésnek s az esztelen türelemnek egy hollandi ember foglalkozása vala, ki a Biblián levő minden betűt megszámlált s végre harmincz évi fáradságos munka után diadalmas s örömitas képpel hirdeté a világnak, miszerint sikerült kiszámítania azt, hogy a Bibliában 3,566,480 betű van.

— **A világ legnagyobb könyve.** 1832-ben nyomtatott Londonban, czime „Az angol hősök Pántheonja.” — A könyv 4 öl hosszu 2 öl széles s a betűk nagysága másfél láb. A papír készítéséhez s a nyomtatáshoz külön gőzgépek készítettének, csak 100 példány nyomtatott s ezek mindegyike angol könyvtárakban őriztetik.

— **Johnson** elnöknek van egy fitestvére, egyszerű ácsmester, ki Briskosióban lakik, s közelébb meglátogatta nagyra ment bátyját. Anyjok halála, azaz 1839 óta nem látván egymást, nagy volt a testvéri öröm. Azután Johnson W. B. ismét visszatért lakhelyére az ács munkákhoz, s nem hallani mitsem, hogy bátyja bármily kis tisztséget is ajánlott volna. — Bezzeg máshol mindjárt nagyurrá pátfogolták volna.

Tréfák és adomák.

Közli jegyzetei után: Gróf Csáky Alfonz.

Fogadásból.

A cigányt valami lopásért üzöbe vették a vásárosok. — Félre azs utból előlem, — rikoltozá teli torokkal, a merre ment a tömeg közt „fogadásból futok!”

És ezzel elmenekült.

A beafsteak. Lord X. igen szerette a beafsteaket, s minthogy James Sampsonnál, lehetett legjobbat kapni — a lord rendesen ott szokott reggelizni X. lord tehát fölül kocsijába, (gyalog soha sem jár) s hajtatott James Sampson vendéglőjébe.

Leszállva a kocsiról, belép az étterembe s körülhordozva tekintetét, egyáltalán nem talált üres helyet, a hova letelepedhetett volna.

— Hanem hát nem azért angol és okos ember a lord, hogy ilyesmin zavarba jöjjön. „Pinczér” — szól nyugodtan — vigyen ki egy adag beafsteaket a lovamnak!”

— Mi — mi — micsodát? Talán mást akar mondani sir?

„Igen, igen, az én lovam beafsteekkel él. A pinczér siet a lord parancsát teljesíteni. A vendégek mohón ugrálnak föl s sietnek a pinczér után. Ily ritka látványt senki sem akar elmulasztani. — Egy ló, mely beafsteaket eszik.

Egy percz alatt kiürül az egész helyiség,

Lord X. pedig a legnagyobb angol nyugalommal foglalja el szokott helyét, s a visszatérő pinczérnek, ki jelenti, hogy a ló nem akarja megenni a beafsteaket, hideg mosolylyal mondja.

— Nem-e? No lám milyen finnyás! No hát akkor adja ide, majd megeszem én.

Szinházi látcsövek

a legfinomabb szintelenített 4—6—12 lencsével a legnagyobb választékban.

Szemüvegek

rövidlátók, távollátók, szembetegék és hályogtól műtét által megszabadítottak számára, valamint

Valódi hegyi kristály szemüvegek,

ugy minden a látszerészzi szakba vágó cikkek a legjobb minőségben s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

FISCHER JAKAB

látyszerésznél Debreczenben, főpiacz 1713. sz.

Megrendelések és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

TARTALOM: 1. Övé. (költ.) Majthényi Flóra. 2. A lapuváriak. (beszély) Csengey Gusztáv. 3. Mysterium és moralitás. Bayer Ferencz. 4. És esküvőre... (költ.) Rudnyánszky Gyula. 5. Molière. Közli Sándor Kálmán. 6. Vigjáték a temetőben. Németből Bárdfi Sándor. 7. Tárca: A szemek. H. S. 8. Karcok. Karmay. 9. Színház. (K.) 11. Pályázati hirdetés. 12. A két szív. 13. Gyöngyszemek. A szerkesztő jegyzeteiből. 14. IX. Pius pápa. 15. Hareztéri galambposta. 16. Fővárosi hírek. 17. Vidéki hírek. 18. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakktalány. Számrejtvény. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztőségünknel megrendelhető. Szerkesztői üzenet. Vidéki levél. Vegyes. Tréfák és adomák. Hirdetés.